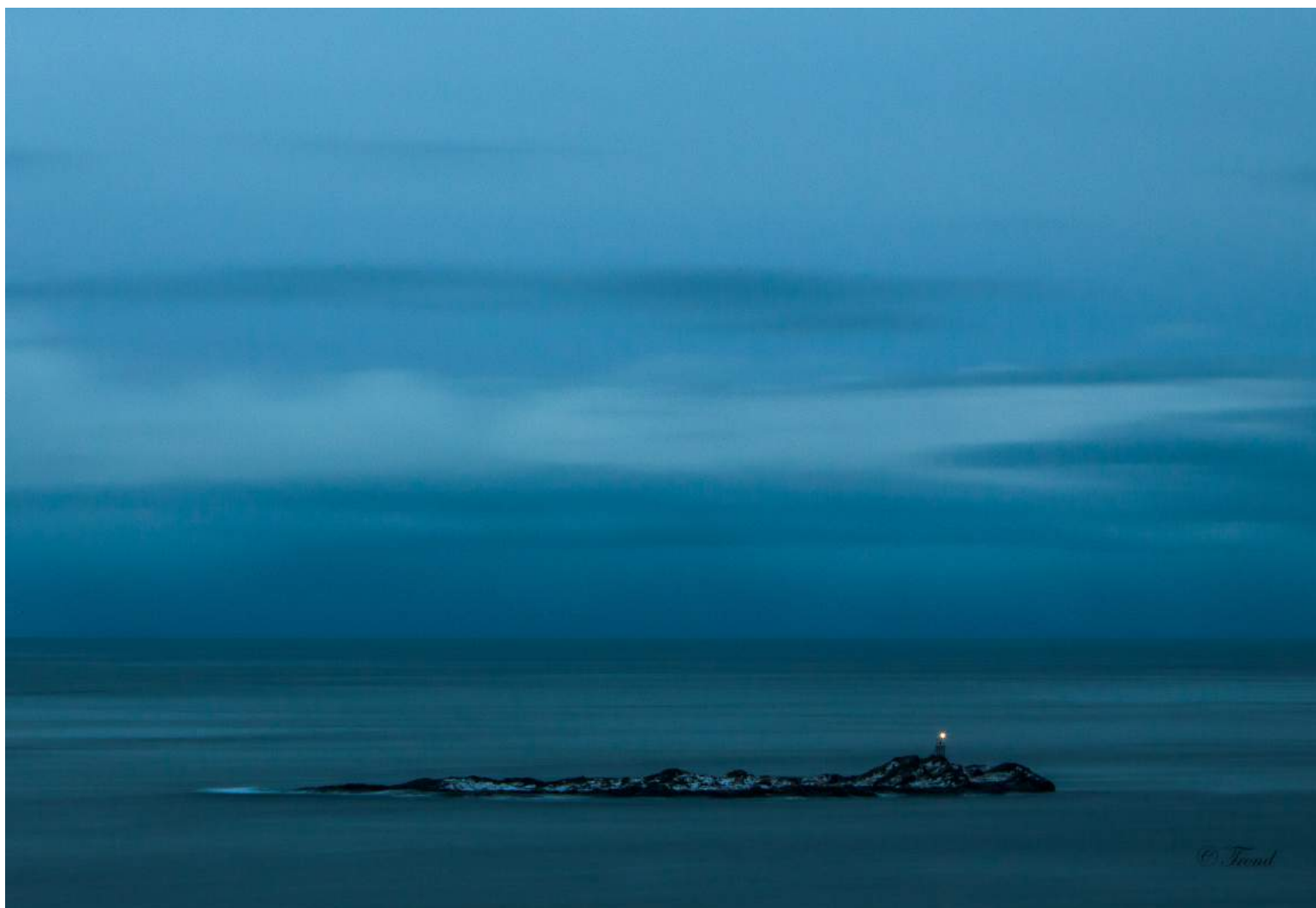

**Strategisk næringsplan
for Skjervøy kommune
2014-2017**

Innholdsfortegnelse:

Forord	3
Visjon og handlingsplan	4
Skjervøy - 2013.....	5
Hovedmål og utfordringer	7
Fiskeri- og havbruksnæringa	8
Tiltak.....	10
Maritime næringer/offshore	11
Tiltak.....	12
Entreprenørskap innen bygg og anlegg	13
Tiltak.....	14
Handel/service/kultur.....	15
Tiltak.....	16
Reiseliv.....	17
Tiltak.....	18
Landbruk/reindrift/mineraler.....	19
Tiltak.....	20
Næringslivets støttepillarer	21
Tiltak.....	24

Forord

Strategisk næringsplan (2014-2017) for Skjervøy kommune er ment å være en overgripende plan og et verktøy for hvordan kommunen i samarbeid med næringslivet skal møte fremtidige utfordringer innen næringsutvikling med felles mål og strategier. Planen gir bedrifter, næringslivsorganisasjoner, utdanningsinstitusjoner og andre klare signal om retningsvalg i næringspolitikk i Skjervøy kommune. Nåværende regjering har varslet en kommunereform. Denne planen forutsetter at dagens kommunegrenser er gjeldende.

Ei arbeidsgruppe bestående av ordfører, rådmann og næringslivsarbeidere fra et bredt spekter av næringer har i fellesskap gått gjennom den strategiske næringsplanen for perioden 2009-2012. Strukturen på denne planen følger hovedlinjene på forrige plan.

Prioriterte satsingsområder i næringsplanen:

- **Fiskeri- og havbruksnæring**
- **Maritime næringer/offshore**
- **Entreprenørskap innen bygg og anlegg**
- **Handel/service/kultur**
- **Reiseliv**
- **Landbruk/reindrift/mineraler**
- **Næringslivets støttepilarer**

Styringsgruppa har i fellesskap drøfta de ulike mulighetene og utfordringene næringsliv og kommune står overfor i åra framover. Et moderne, kompetent og oppgående næringsliv danner grunnlaget for Skjervøy kommunes framtid. Næringsliv skaper arbeidsplasser, og arbeidsplasser gir økt bosetning. Et stabilt eller økende folketall trygger også de kommunale tjenestene. Dermed henger alt i hop.

Rådmannen takker deltakerne i arbeidsgruppa for mange engasjerte og konstruktive bidrag i mange ettermiddagstimer!

Arbeidsgruppa har bestått av:

Ordfører Torgeir Johnsen

Rådmann Cissel Samuelsen (sekretær)

Bygdelagene på Arnøy v/ Håvard Høgstad

Varehuset Skjervøy v/ Geir Helgesen/Johan Pedersen

Næringsforeningene v/ Arnulf Steffensen

Fiskarlagene v/ Dag Mollan

Havbruksnæringa v/ Jan Børre Johansen

Kystsoneutvalget v/ Vidar Langeland

Formannskapet har vært styringsgruppe.

Visjon:

**Skjervøy -en attraktiv og framtidsretta
kystkommune!**

(Foto: Helge Guttormsen – fra Omdømmeprojektet)

Handlingsprogram

Strategisk næringsplan inneholder et handlingsprogram med prioriterte satsingsområder og tiltak. Det er viktig at handlingsprogrammet gjøres kjent og brukes av politikere, næringsaktører og kommuneadministrasjon, da planen skal vise retning for næringsarbeidet i de nærmeste fire åra.

Alle satsingsområder og tiltak har ei ytre tidsramme på fire år, men noe vil naturlig nok ha et lengre tidsperspektiv. «Evighetsnæringer» er bærekraftige og vil alltid ha sin plass i kommunen, mens andre spesifikke tiltak tenkes gjennomført innen kortere tid. For hvert satsingsområde gis en beskrivelse av dagens situasjon, og deretter beskrives utfordringer og tiltak for de kommende åra. Når det gjelder ansvar for tiltak, skilles det kun mellom kommune og næringsliv.

Skjervøy kommune - 2013

Skjervøy kommune opplever – på lik linje med mange små distriktskommuner - et press for å holde på de unge, for å tiltrekke seg spisskompetanse på en rekke områder, og for å utvikle et best mulig tjenestetilbud til kommunens innbyggere innenfor stramme økonomiske rammer.

Alle disse faktorene er også viktige for næringslivet: en trenger arbeidskraft med ulik kompetanse, og arbeidstakerne er på sin side avhengige av at kommunen kan gi gode kommunale tjenester, som for eksempel barnehageplasser, utdanning og helsetjenester.

Folketallsutvikling:

Over lang tid har kommunen hatt en stabil befolkningsutvikling med et folketall på i underkant av 3000.

2009	2010	2011	2012	2013
2897	2881	2885	2880	2905

(Kilde: www.ssb.no)

Prognosene framover viser at det forventes at det totale folketallet i kommunen ikke vil endres markant, men det vil skje ei forskyving i forhold til aldersgruppering. Det blir flere eldre og færre yngre. En annen tendens er at det stabile folketallet ikke skyldes jevne fødselstall, men arbeidsinnvandring. Særlig innen havbruk har arbeidsstokken de seinere åra fått et sterkt internasjonalt innslag.

Pendling har de seinere åra blitt mer utbredt. Arbeidskraft utenfra – særlig fra nabokommunene Nordreisa og Kåfjord - pendler til Skjervøy, men også mange av Skjervøys innbyggere arbeider utenfor kommunen. Offshoreutbygginga i nord gir med sine gunstige turnusordninger muligheter for ansatte å bo ute i distriktet. Bosted og arbeidssted er derfor ikke alltid det samme.

Utviklingstrekk innenfor sysselsetting og næringsliv:

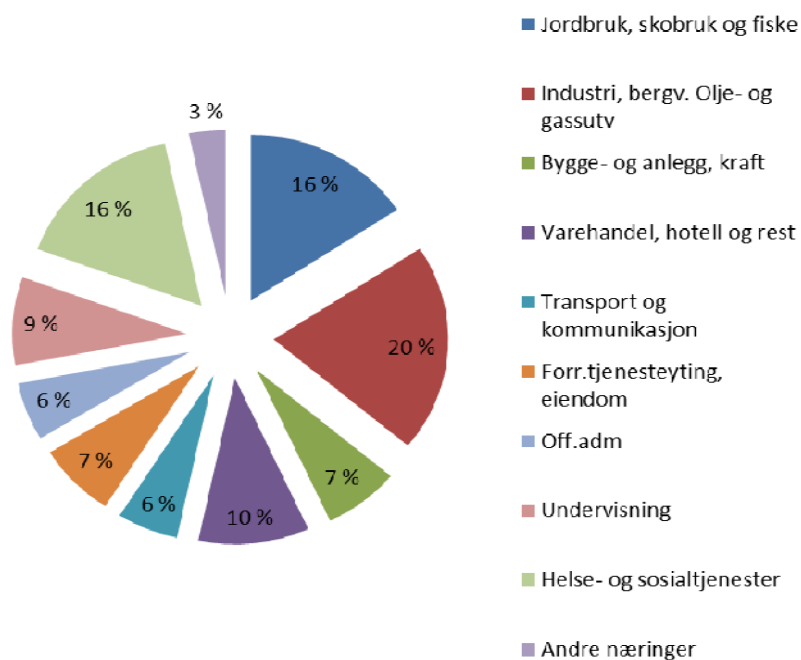
Det er naturlig at det er de sjøretta næringene som har vært og fremdeles er ryggraden i Skjervøy kommunes næringsstruktur. Selv om andelen sysselsatte innen primærnæringene ikke er så store, er det ringvirkninger fra fiske- og etter hvert havbruk, som setter spor i de andre næringene. Fiskeri- og havbruksnæringa utgjør en betydelig del, ikke minst i verdiskaping. Store bedrifter som Lerøy Aurora AS og Arnøylaks, er viktige motorer som med sine muskler kan være pådrivere i forhold til utvikling av relaterte nisjeprodukter og kompetansebygging, og de skaper ringvirkninger blant leverandører av varer og tjenester. Det er viktig at næringslivet har flere bein å stå på, og det er viktig med et mangfold, ikke minst fordi et for ensidig næringsliv kan være en risiko om det skjer endringer i markedet.

Sammenligner vi fordelinga av sysselsatte i Skjervøy fra år 2000 og fram til i dag, vil endringene ikke være så store, da tidsspennet er kort. Det er likevel noen tendenser: Andelen sysselsatte i primærnæringa ser ut til å gå ned. Innenfor industri, olje og gassutvinning er det også en nedgang, dette til tross for at sjømatnæring har vokst kraftig i perioden.

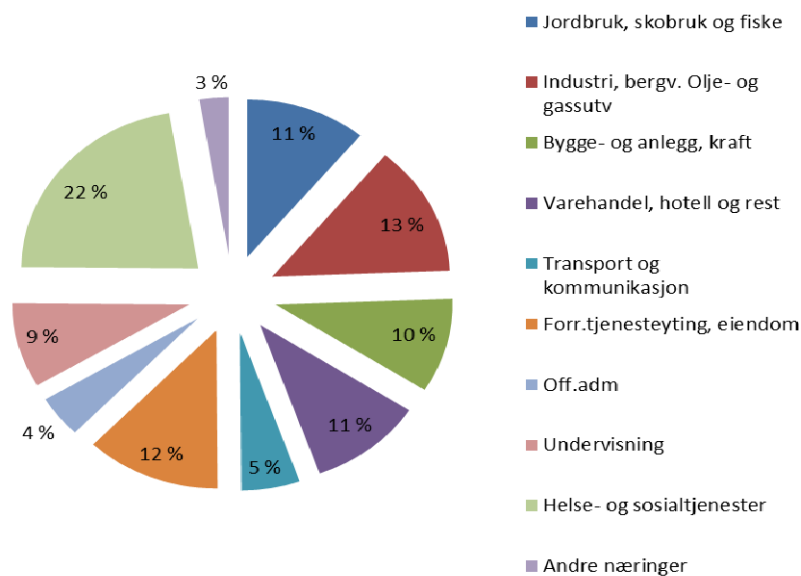
Fjernarbeidsplasser innen offshore har ikke klart å kompensere for nedgangen i verfts- og fiskeindustrien. Det er innenfor forretningsmessig tjenesteyting¹ og innen helse- og omsorgssektoren at andelen sysselsatte har gått opp i perioden. Sistnevnte skyldes utbygging av tjenestetilbud og en økning i andel eldre.

¹ Forretningsmessig tjenesteyting omfatter næringer som juridisk tjenesteyting, revisjon og bokføring, databehandling, teknisk tjenesteyting, annonse- og reklamevirksomhet

Sysselsatte pr næring, 2000

Sysselsatte pr næring, 2012

(Kilde:www.ssb.no. Tall fra 2013 er ikke tilgjengelig før juni 2014.)

Hovedmål:

Skjervøy kommune skal styrke sin status som kyst- og fiskerikommune i Nord-Norge gjennom et mangfoldig og livskraftig nærings- og kulturliv.

Utfordringer for næringsliv og sysselsetting:

- Næringslivet må være «hands on» i forhold til samfunns- og næringsutvikling. Ledere må være offensive til endringer i markedet eller endringer av andre rammebetingelser.
- Det blir sterkere fokus på konkurranse for å vinne anbud.
- Små bedrifter må satse på å være underleverandører i større prosjekt, og de må samarbeide regionalt for å nå fram i anbudskonkurranser.
- Bedrifter må oppdatere seg jevnlig, slik at kompetansen holder tritt med den generelle næringsutviklinga.
- Infrastrukturen må utvikles i tråd med næringslivets behov, spesielt på veg.

Fiskeri- og havbruksnæringa

Sjøretta næringer har alltid vært ryggraden i næringslivet i Skjervøy kommune. Den tradisjonelle fiskerinæringa er fremdeles en viktig faktor, selv om denne næringa de siste åra har hatt sine utfordringer. Forrige sesong fikk næringa ei ny utfordring: mens det før var usikkerhet i forhold til råstofftilgangen, opplevde man nå at det var vanskelig å få levert fisken lokalt.² Det har ført til at fiskere har måttet levere fangst på mottak langt unna, noe som både tar tid og gir økte drivstoffutgifter. Fiskekjøpere har på sin side slitt med hvitfiskmarkedet. Her har den finansielle uroen i Europa, spesielt i Spania og Portugal, ført til at fisken har vært vanskelig å selge, og prisene har vært lave. Inntjeninga hos både fisker og fiskekjøper har vært ustabil, og noe svakere enn tidligere.

I Skjervøy kommune har 75 personer fiske som hovedyrke (fiskermanntallets liste B) og 33 personer har fiske som deltidsyrke (liste A) per 1. januar 2013. Personer med fiske som hovedyrke er i sterk tilbakegang. I 1990 var tallet 274, og i år 2000 var antallet redusert til 152. Gjennomsnittsalderen er på hhv. 48 og 65 år. Det betyr at det i tillegg til en kraftig reduksjon i antallet fiskere, har næringa også et rekrutteringsproblem.

Når det blir færre fiskere, er det også færre fartøy. Oversikten nedenfor viser antall fartøy i merkeregisteret i Skjervøy fra 1980 og fram til i dag:

År	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2011	2012
Ant. fartøy	454	369	286	238	230	125	94	85	81

Per 1. januar 2013 er det 38 registrerte fiskefartøyer med fartøykvote i Skjervøy kommune. Hovedtyngden er fartøy mellom 10 og 11 meter med rett til å fiske torsk, hyse og sei i lukket gruppe. Fartøyene i lukket gruppe kan fiske til sammen ca. 2700 tonn torsk sløyd uten hode. De største fartøyene kan i tillegg fiske til sammen 2300 tonn NVG sild (<http://www.fiskeridir.no>).

I åpen gruppe er det ca 34 fartøyer, disse er 11 m og mindre. De kan til sammen fiske inntil 600 tonn torsk. Det er viktig å merke seg at reduksjon i antall fartøy og fiskere ikke gir relativt samme reduksjon i kvantum. Strukturendringer og mer effektiv fangst har delvis kompensert for tapt arbeidskraft. Strukturendring har også bidratt til større lønnsevne for fiskeflåten, og ei videre strukturering av den mindre flåten vil muligens bedre rekrutteringa til næringa.

Fiskebruk og mottaksstasjoner tar i mot fangster fra hjemmeflåten, fartøy fra Nord-Troms og fartøy utenfor regionen. Dette fordelte seg slik i 2012 (alle tall i kg, rundvekt):

²Skjervøy kommune har et fiskebruk i Årviksand og på Skjervøy. Fiskemottak i Akkarvik og rekemottak i Arnøyhamn.

Fiskebruk/ mottaksstasjon	Hjemmeflåte	Nord- Troms	Fremmedflåte	Totalt	And. hjemmeflåte i %
Årvikbruket AS	772896	360733	2662926	3796555	20
Årvikbr., avd Akkarvik	265086	8609	3048	276743	96
Atlantic Seafood	1204598	837724	2450760	4493082	27

(Kilde: Råfisklaget)

Tabellen viser at fiskebruk/mottak i kommunen ikke bare er viktige for fiskere i kommunen, men for regionen.

(Foto: Lerøy Aurora- fra Omdømmeprojektet)

leverandørindustri. Også leverandører av teknisk utstyr er etterspurt. Næringa selv etterspør kompetanse på fagarbeidernivå.

Havbruksnæringa utgjør en stadig større andel av sjøretta næringer i Skjervøy. Anlegget til Lerøy Aurora AS utvider stadig, og produksjonen har hatt en formidabel økning. I 2013 ble det frakta ut ca 60 000 tonn laks.³ Det betyr at i løpet av 2013 rulla 3500 trailere av gårde med laks til markeder ute i verden, og volumet er forventet å øke.⁴ Også Arnøy laks AS har samme tendens – om enn i en mindre skala. Sjømatproduksjonen i Skjervøy er betydelig i norsk og internasjonal målestokk. I tillegg til prosessanlegg og slakteri på land, har kommunen 12 akvakulturkonsesjoner lokalisert innenfor kommunegrensene og dessuten ett settefiskanlegg. Det produseres årlig mellom 12000 til 18000 tonn laks (primærproduksjon i sjø). Dette er fordelt på 11 lokaliteter. Nye lokaliteter foreslås i den nye kystsoneplanen.

Det er også viktig å påpeke at en så stor produksjon av smolt og laks skaper behov for andre varer og tjenester, ikke minst innen fiskehelse- og

veterinærtjenester, samt maritim

I kystplanen for Nordreisa og Skjervøy, som nå er under utarbeidelse, er det fokus på forholdet mellom den tradisjonelle fiskerinæringa og havbruk. Det er viktig at begge næringer blir hørt og gis rom, slik at ikke havbruksnæringas ekspansjon kommer i konflikt med de øvrige brukerne av kystsonen. Også innad i havbruksnæringa er det viktig med samarbeid i forhold til etablering av lokaliteter.

³ Til sammenligning ble det slakta 46000 tonn i 2012 (Kilde: «Havbruksstrategi for Troms, Troms Fylkeskommune 2013)

⁴⁴ Lerøy Aurora søker nå om å få øke kvantum til 145 000 tonn.

Samtidig utfordres kommuneadministrasjonen på arealplanlegging og infrastruktur. Det blir et større trykk i forhold til at reguleringsarbeid må gå fort, og dimensjonen på vegnettet må stå i forhold til behovet. Det reguleres nå et større område på Sandøra til havbruksformål.

Hovedmål innen fiskeri- og havbruksnæringa:

Skjervøy skal være sjømathovedstaden i nord, og kommunen har som mål å øke verdiskapinga innen all sjøretta aktivitet.

Tiltak:

Ansvar: kommune	Ansvar: næringsliv
Det bør arbeides for å motivere ungdom til å ta utdanning som fagarbeidere innen fiske og fangst og innen akvakultur. Et nært samarbeid mellom næringa og den videregående skolen er viktig. Behovet for fagarbeidere er større enn behovet for høgskoleutdannede.	Det må satses på videreforedling av fiskeprodukter. I tillegg til å produsere fisk som videreforedles ute i verden, må en lokalt utvikle nisjeprodukter. Dette vil gi kortreist mat – og en gevinst både miljømessig og omdømmemessig.
Skjervøy kommune slutter seg til hovedpunktene i havbruksstrategien til Troms Fylkeskommune og skal bidra positivt i sin forvaltning av kystarealene i kommunen, gjennom en objektiv og kunnskapsbasert arealplanlegging. Skjervøy kommune skal arbeide for å utvikle det videregående utdanningstilbudet i tråd med forannevnte strategi gjennom å bidra til etablering av «Kystens kompetansesenter».	Hvitfisknæringa og laksenæringa bør samarbeide i forhold til logistikk, markedsføring, innkjøp av varer og tjenester samt kvalitetsforbedring.
Skjervøy kommune skal arbeide for å finne en hensiktsmessig og økonomisk bærekraftig struktur i hvitfisknæringen i kommunen. Herunder skal kommunen stimulere næringa til å arbeide for en revisjon av mottaksstasjonsstrukturen.	Det må satses på levendelagring av hvitfisk.
Levendelagring av villfanget fisk er et nasjonalt satsingsområde. Skjervøy kommune vil sette av areal for levendelagring av villfanget fisk i kystsoneplanen.	Næringslivet bør i større grad satse på sekundærvirkninger til fiskeri – og havbruksnæringa, blant anna er det behov for lokale agenter som kan yte service og selge driftsmateriell/reservedeler.
Opprettelse av et flåtefond ⁵ , slik at fiskere som ønsker å kjøpe fiskefartøy får starthjelp. Dette vil også styrke råstoffgrunnlaget for den lokale fiskerinæringa	

⁵ Karlsøy og Torsken har fått prosjektmidler fra Troms Fylkeskommune til et slikt fond (2012)

Maritime næringer/ offshore

Det maritime næringslivet var tidligere en betydelig del av det totale næringslivet i Skjervøy. Det er lenge siden det var drift ved Skjervøy skipsverft, mens det ikke er lenge siden man fikk dekket alle behov for maritim service her: skipselektriske, mekaniske, maskinrettede og hydrauliske system fikk fiske- og havbruksfartøy reparert og vedlikeholdt. Nå er det bare ett verksted igjen i regionen som tilbyr slippsett av fartøy (Bakkeby). Det bør være mulig å satse på å utvikle leverandør- og tjenesteindustri tilknyttet maritime næringer. Blant annet savner havbruksnæringa et sted å ta fôrflåter på land for å utføre vedlikehold. Også fiskerflåten har behov for en slipp og muligheter for å få utført vedlikeholdsoppdrag.

Over tid har tapet av arbeidsplasser innen verftsindustrien blitt kompensert med stadig flere fjernarbeidsplasser - spesielt innen offshore. Med turnusordninger der mange har fri i flere uker i slengen, ligger det muligens uutnyttede ressurser? Kompetansen til fjernarbeiderne kan også brukes til lokal entreprenørskap. I dag handler offshorenæringa for Skjervøy mest om verdiskaping i form av sysselsetting utenfor kommunen.

Med etablering av Aker Solutions og Subsea 7 i Tromsø har offshorenæringa rykka nærmere våre områder. I forbindelse med oppstart av produksjon på Goliatfeltet vil selskapa ENI og APPLY etablere over 100 arbeidsplasser på land i Hammerfest. Her ligger det muligheter også for næringslivet i Skjervøy kommune, først og fremst innenfor underleverandørindustrien og fjernarbeidsplasser. Men det bør også være muligheter for å drive service innenfor offshorenæringa.

Hvordan kan maritime næringer og offshore leve side om side med sjømatproduksjon i Skjervøy havn? Etablering av Lerøy med levende laks i ventemerder innenfor moloene stiller høye krav i forhold til annen virksomhet. Det har en til fulle sett etter diesellekkasjen i desember 2013. Dieselutslippet var en ekstrem situasjon, men daglig utsettes havna for miljøfarer, på grunn av båttrafikk, annen industri, tilsig fra land mm. For å sette fokus på dette, har begrepet "miljøhavn" blitt lansert. Begrepet «miljøhavn» innebærer at alle brukere av havna forholder seg til eksisterende miljøkrav og etterlever en miljømessig adferd i havna, det være seg vedlikeholdsarbeid på fritidsbåter, utslipp av olje, søppel og kloakk fra båter mm.

Hovedmål – maritime næringer/offshore:

Skjervøy kommune ønsker en sterk og modernisert maritim næring som både retter seg mot offshore, fiskeri- og havbruksnæringa.

Tiltak:

Ansvar: kommune	Ansvar: næringsliv
Sørge for regulering av Sandøra-området som næringsområde	Underleverandører må oppdatere seg i forhold til stadig endringer i behov og krav til kompetanse og dokumentasjon, blant anna Achilles- og Sellicha-godkjenning
Foreta risikovurdering av indre havn	En framtidig verftsindustri må rette seg mot behov fra havbruksnæringa og den tradisjonelle fiskerinæringa
Støtte opp om nettverksbygging og kompetanseheving, slik at underleverandører kommer sammen og kan nå opp i anbudskonkurranser om offshoreoppdrag.	Underleverandører må i større grad samarbeide for å nå fram i anbudskonkurranser
Sammen med Troms Fylkeskommune og næringslivet skal kommunen etablere et Newtonrom i det videregående skolebygget.	Etablering av oljerelaterte småbedrifter
Vitalisere begrepet «miljøhavn» gjennom å definere ambisjonsnivå og virkemidler	Nettverksutvikling innenfor tekniske fag

(Foto: Omdømmeprojektet.)

Entreprenørskap innen bygg og anlegg

Bygg- og anleggsbransjen i Skjervøy kommune har ikke samme kraft som tidligere. Samfunnsutviklinga har ført til at det også innen disse bransjene kreves stadig mer kompetanse. Det globaliserte anbudsprinsippet øker dokumentasjonskravet til næringsaktørene. Man må være i forkant av utviklinga, og man må dokumentere at bedriften driver i tråd med stadig flere lover og forskrifter.

Det hefter også en viss risiko ved større oppdrag, fordi entreprenører ofte selv må bære økonomisk ansvar om prosjekt ikke holder seg innenfor den økonomiske ramma som lå til grunn for anbudet. Det kreves altså større økonomiske muskler og kompetanse, spesielt innen ingeniørfaget, og det er derfor vanskelig for små entreprenører å nå opp.

Et annet utviklingstrekk er spesialisering. Det er slutt på “poteten”. Man kan ikke produsere og levere alt selv, men må knytte til seg andre som har kompetanse på felt man selv ikke har. Et eksempel er prosjektering av større bygg. Her kreves kompetanse på felt som spenner seg fra arkitektur til detaljprosjektering. Et lokalt firma må basere seg på samarbeid med andre for å få tilgang på kompetanse.

Hovedmål innen bygg og anlegg:

Bygg- og anleggsbransjen bør til sammen utgjøre en komplett og kompetent bransje med slagkraft.

(Foto: Omdømmeprojektet)

Tiltak:

Ansvar: kommune	Ansvar: næringsliv
Støtte opp om nettverksbygging og kompetanseheving, slik at underleverandører kommer sammen og kan nå opp i anbudskonkurranser.	Underleverandører må oppdatere seg i forhold til stadig endringer i behov og krav til kompetanse og dokumentasjon, blant anna Achilles- og Sellicha - godkjenning
Årlig fellesmøte mellom aktører innen bygg og anlegg og teknisk etat for å få den samme informasjonen på nye eller endrede byggeforskrifter.	Aktører innen bygg og anlegg må i større grad samarbeide på tvers av fagfelt for å nå fram i anbudskonkurranser
Samarbeide med entreprenører om å få bygd leiligheter i ulike størrelser for å bote på boligmangel for både tilflyttere og egne innbyggere.	Nettverksutvikling innenfor tekniske fag
	Bedriftene må utvikle seg i takt med markedet og oppdatere seg på gjeldende lover og forskrifter

Handel/service/kultur

Handelsstanden i Skjervøy har de seinere åra opplevd en stadig tøffere kamp for å opprettholde varetilbud som er konkurransedyktig i forhold til nabokommuner/bykommuner (Nordreisa, Alta og Tromsø). I tillegg er varehandel over Internett blitt en betydelig faktor. Resultatet er at sentrum av Skjervøy kjennetegnes av flere tomme forretningslokaler, og et handelssentrum som har flytta innover mot Vågen.

Internett trenger ikke bare være en trussel mot lokalt næringsliv. I det siste ser en at også små butikker satser på nettkunder ved selv å etablere nettbutikk som en del av den ordinære butikkdriften, dette er særlig aktuelt for salg av nisjeprodukter og produkt med lokalt tilsnitt.

For å motvirke “butikkdøden” er det viktig at innbyggerne bevisstgjøres i forhold til å handle lokalt. Det er først når butikkene er borte, at folk skjønner betydninga av å ha et lokalt og variert varetilbud. Men det er også viktig at handelsstanden selv arbeider bevisst i forhold til egne fortrinn: man må yte god service, kunne levere raskt, skape butikker med atmosfære og kreativitet. Varesortiment og pris i de store kjedene kan en ikke konkurrerer mot. Da må andre fortrinn utnyttes.

Det er også viktig at handelsstanden samarbeider ved arrangement som trekker mye folk. Det kan være større idrettsarrangement, teateroppsetninger eller konserter. Kulturhuset er en arena som bør brukes aktivt, også i forbindelse med de faste arrangementa som «Skjervøydagan», «Feskivalen» og førjulsarrangement.

Et annet sentralt bygg i sentrum er Kiilgården. Med sin strategiske beliggenhet, både i forhold til kulturhuset, hotellet og dampskipskaia, kan bygget utnyttes for eksempel til handel og kultur. Om den renoveres til gammel prakt, vil den utgjøre en estetisk oppgradering av sentrum. Kiilgården har historisk verdi, og bør derfor også få en mer framskutt plass i profileringa av Skjervøy sentrum. Ei estetisk oppgradering av flere bygg i sentrum ville bidratt positivt for sentrumsaktiviteter.

Varehuset Skjervøy har investert i “gatepynt” som flagg og adventsbelysning. Det kreves dugnadsinnsats å få dette på plass ved spesielle anledninger, men det er et eksempel på at det går an å skape en hyggelig atmosfære i sentrum, som både fastboende og tilreisende legger merke til og har glede av.

Hovedmål for handel/service/kultur:

Skjervøy kommune skal ha et aktivt handelssentrum, kjennetegna ved kultursamarbeid, nærhet og service.

Tiltak:

Ansvar: kommune	Ansvar: næringsliv
I samarbeid med næringslivet og lag/foreninger må kommunen bidra i markedsføring av kommunen ved større arrangement.	Næringslivet må være mer aktiv i forhold til anbudssystemet, slik at også lokalt næringsliv kan vinne i konkurransen om kommunale anbud. Da er nærhet og service viktig fortrinn som må utnyttes.
Næringsliv og kommune bør samarbeide for å legge inn kulturtilbud, idrettsarrangement og opplevelsesturer (natur, historie) i forbindelse med arrangement som «Skjervøydagan» og "Feskivalen". Også næringsrelaterte seminar kan legges inn som del av slike arrangement.	Nettsalg bør vurderes som supplement til ordinært utsalg, både for å styrke kundegrunnlaget, men også for å utvide sortimentet. Sosiale media kan brukes også i markedsføring.
Det bør gjennomføres kurs i offentlige anskaffelser. I den grad det er mulig bør kommunen prioritere lokalt innkjøp.	Næringslivet bør oppfordres til å sponse et par større oppsetninger på kulturhuset pr år, slik at det er mulig å få trekkplastre til Skjervøy som ellers er for kostnadskreven for kulturhuset alene.
	God kundebehandling er omdømmebygging og det største konkurransefortrinnet den lokale handelsstanden har.
	Næringslivet bør i enda sterkere grad støtte opp om arrangement for å skape godt omdømme.

Reiseliv

Reiseliv er en bransje som er i vekst, og på landsbasis er det ei næring som sysselsetter 1 av 10 ansatte. Tall fra 2012 viser at antall sysselsatte innen reiseliv i Nord-Troms bare er knappe 200, så her er det mye å gå på i forhold til landsgjennomsnittet!

Men reiseliv er også en bransje som stadig endres i takt med internasjonale trender. Så her må man stadig ha følere ute, for å være i forkant av utviklinga. Akkurat nå er det nordlysturisme og ski&sail som er i skuddet, om ti år kan det være noe annet. Ei innovativ holdning er derfor viktig i denne bransjen.

I de seinere åra har det vokst fram mindre reiselivsbedrifter i Skjervøy - felles for de fleste av dem er at de satser på fisketurisme. Denne formen for turisme har den fordelen at den kan bygges opp over tid, slik at den ikke krever den store startkapitalen. I forhold til andre bransjer har turisme dessuten en relativ lav terskel mht kompetanse, men også her vil kompetansekravet øke - særlig innenfor markedsføring, guiding og språk. Men fisketurismen har også to svake sider: det er vanskelig å drive helårig, og markedet kan bli metta av like tilbud.

Det som karakteriserer dagens reiseliv er et godt betalende marked som etterspør kvalitetsprodukter som inneholder følgende moment: aktiviteter i naturen, de ekstreme og de eksotiske opplevelsene og kultur. Reiselivsbedrifter som satser småskala mot kresne og opplevelsessøkende kunder, og som kan lage “pakker” med ei blanding av aktivitet, natur og kultur, har et stort potensial.

Regionalisering er også en trend i tida. De fleste turister i dag bruker Internett når de orienterer seg og legger planer. For dem er kommunegrenser både ukjent og irrelevant. Svært mange tar utgangspunkt i et sentrum (Tromsø) og peiler seg inn på tilbud innenfor en radius som er overkommelig med hensyn til kommunikasjon og tid. Om tilbudet ligger i Storfjord eller i Skjervøy, er ikke avgjørende for en nettsurfende reiselivskunde.

(Foto: Per Pedersen)

Hovedmål for reiseliv:

Reiselivsnæringa må satse på helårige arbeidsplasser som gir et mangfoldig turisttilbud i tråd med markedstrendene.

Tiltak:

Ansvar: kommune	Ansvar: næringsliv
Samarbeide med næringslivet for å vitalisere kulturhuset, slik at det årlig er noen større kulturopplevelser (konserter, teater)	Reiselivsnæringa må utvikle opplevelsesprodukt som både inneholder aktiviteter i naturen som varierer i takt med årstidene, lokalhistorie og lokal, kortreist mat.
Skjervøy kommune bør sammen med næringslivet vurdere å gå inn i et destinasjonsselskap i regionen. Samtidig som vi kommer inn under en større paraply, er det viktig at vi gjennom destinasjonsselskapet får mulighet til egeneksponering.	Miljøsertifisering vil bli viktig framover. Ei naturbasert reiselivsnæring må ha fokus på miljøvennlige produkt.
Fokusere på positive kvaliteter i regionen som også er viktige for turister. Det bør samarbeides regionalt om å lage reisepakker med ulike opplevelser.	De ulike reiselivsbedriftene bør revitalisere næringsforeninga innen sin bransje
Støtte drift av turistinformasjon	Reiselivsbedriftene må være "hands on" i forhold til trender. Nå har nordlyset blitt økonomisk mer betydningsfullt enn midnattssola.
Støtte informasjonsarbeid som videreformidler hva kommunen har å tilby tilreisende, det være seg hefter, infotavler, digital informasjon, skilt. (Eksempel: turstier, fiskeplasser, historien om Engnes, «fortellinga om Skjervøy mm)	Næringa bør sette høyere krav til sin egen profesjonalitet og øke bevisstheta rundt kvalitet og særpreg
I samarbeid med Lerøy og Kystens kompetansesenter bør kommunen jobbe videre med ideen om et senter for fiskerihistorie.	En visningskonsesjon vil være et positivt tilskudd til lokalt reiseliv og næringsliv

Landbruk/reindrift/mineraler

Landbruk og reindrift er små næringer i Skjervøy kommune, både i antall sysselsatte og direkte verdiskaping, men det ligger også ei indirekte verdiskaping her: disse næringene opprettholder både kultur og kulturlandskap. Opprettholdelse av landbruk styrker livskraftige bygdesamfunn, men det hindrer også gjengroing av kulturlandskapet på øyene. Gjengroing er allerede tydelig, og uten særskilte tiltak vil ugjennomtrengelige busker og kratt hindre bruk av naturen som rekreasjonsområde.

Øyene i Skjervøy har svært gode utmarksbeiter, men det er bare på Arnøya det drives aktiv landbruksvirksomhet. Antall gårdsbruk har gått ned fra 6 til 3 i perioden 2000-2012, mens antall vinterfôra sauer ikke er redusert tilsvarende. Reduksjonen er fra 455 til 396. Sommeren 2013 var det over 1200 sau og lam på beite, i tillegg litt storfe og noen hester. Arealet som dyrkes aktivt har steget fra 707daa i 2000 til 853 daa i 2012.⁶ Tallene viser at selv om landbruket sysselsetter færre, er produksjonen ikke redusert tilsvarende. I 2012 var den produktive inntekta fra landbruk i kommunen 1,2mill. Sauehold i kommunen har to store fortrinn: her er ingen rovdyrplager, og kjøttproduksjonen er kjennetegna av svært god kvalitet.

Et mulig konfliktområde er arealbehov hos bøndene kontra ønske om å gjøre om jordbrukseiendom til fritidseiendom. Et annet problem er landbrukseiendommer som deles i arveoppgjør, og dermed resulterer i at dyrkbar jord splittes opp.

Arnøy/Kågen og Uløya er sommerbeiteland for rein. I 1985 ble høyeste antall rein i vårflokk for distrikt 39 Arnøy/Kågen foreslått til 2.500 dyr. For distrikt 38 Uløy var forslaget 800 dyr. Da det i det seinere år har pågått en debatt om hvorvidt reindriften er bærekraftig på grunn av for mange dyr i forhold til beitemark, har det også vært stilt spørsmål om antall rein på sommerbeite er i henhold til vedtatte tall.

Skogbruk er et unyttet potensial i kommunen. Det produktive skogsarealet er på 8600 daa, mesteparten løvskog. Det er potensial for vedproduksjon, men det må sammenholdes med to andre formål: skogen som rekreasjonsområde og verning av skog.

Mineralutvinning er for tida aktuell satsing i noen områder, men det er ei næring som er omstridt både på grunn av miljøhensyn og forholdet til andre næringer. I Skjervøy ser en ikke at mineralutvinning vil være aktuelt i drivverdig skala.

Hovedmål for landbruk/reindrift/mineraler:

I kommunen skal landbruk og reindrift ha en mer sentral rolle enn antallet sysselsatte tilsier, fordi næringene også bidrar til opprettholdelse av kultur og kulturlandskap.

⁶(Kilde: Utviklingen i landbruket i Troms fra Fylkesmannen i Troms)

Tiltak:

Ansvar: kommune	Ansvar: næringsliv
Kommunen må i sin arealforvaltning ta hensyn til at bøndene får dekt sitt jordbehov.	Det må drives utviklingsarbeid i forhold til merkevarebygging for å høyne verdien av landbruksproduksjonen (jfr Alpelam).
Hyttebygging bør legges til areal som ikke er egna for landbruksvirksomhet	Det bør satses på nisjeproduksjon av landbruksprodukter. Trenden med kortreist mat vil styrke ei slik satsing.
Samarbeide med vegmyndighetene om fjerning av skog og kratt.	Søke om SMIL-midler og/eller RMP-tilskudd for tiltak som kan hindre gjengroing.
	Samarbeide med reiselivsnæringa om naturbaserte opplevelser

(Foto: Trond Østvang)

Næringslivets støttepilarer

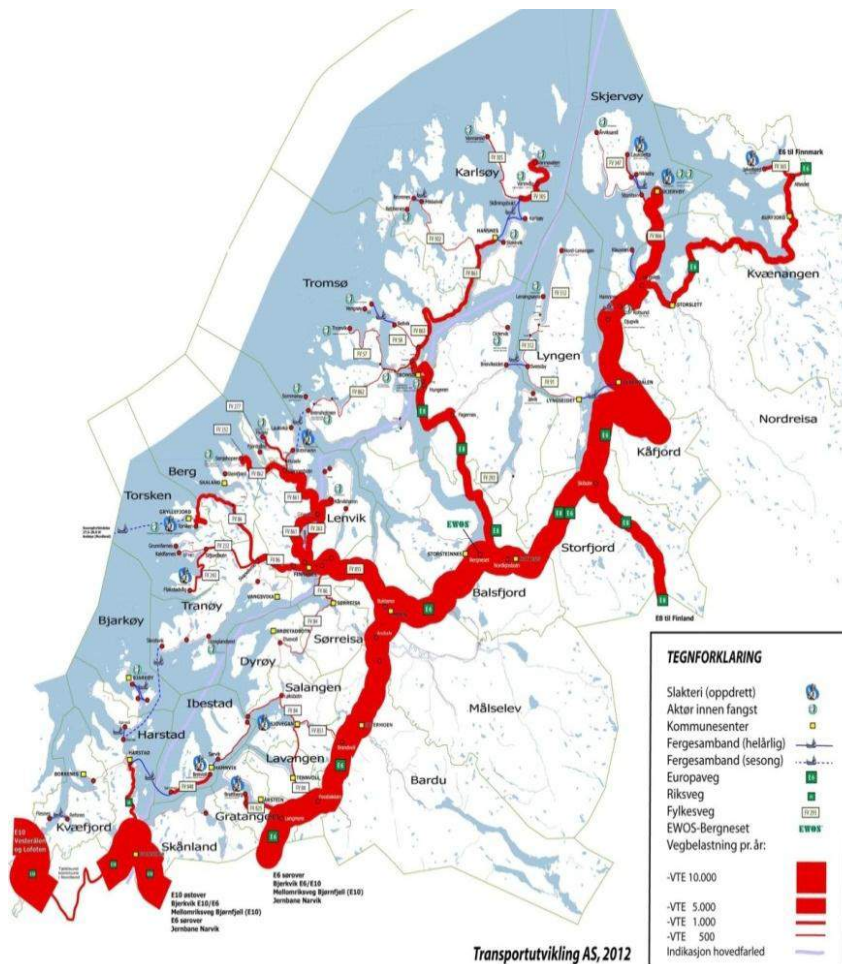
Uansett om det dreier seg om gründere eller etablerte bedrifter, er det noen rammebetingelser som er avgjørende for næringsutvikling: Infrastruktur, tilgang på relevant kompetanse, oppdatert planverk og mulighet for veiledning og hjelp i etableringsfasen.

Infrastruktur: den største utfordringa her er dimensjonering av vei i forhold til trafikkgrunnlag. RV 866 er ikke dimensjonert etter dagens behov. Dette gjelder både veibredde, tunnelene, flaskehalsen "Langbakken" og Skattørbrua. RV 866 er ikke bare for smal, men trenger ei teknisk oppgradering. Den betydelige økninga i laksetransport pr trailer er den viktigste faktoren her. Transport av laks vil også i framtida gå landeveien. Dagens volum, som utgjør 3500 trailere pr år, tilsier at RV 866 må få E6-standard. Ingen andre Troms-veistrekninger utenfor E6 har hatt ei slik økning i tungtrafikken. Ei oppgradering av RV 866 er viktig både av generelle trafikksikkerhetsmessige grunner, men det vil også være avgjørende for ei videreutvikling av Skjervøy som sjømathovedstad.

Underdimensjonering gjelder ikke bare veinettet, men også fergesambandet til Arnøya. Også

her er det fisketransporten som krever plass og større regularitet på dagtid. Tidsfaktoren er viktig ved frakt av fisk, og ventetid på fergeleie er et hinder for videre volumøkning av lakseproduksjon på Arnøya.

Transport på vei vil også i åra framover være viktigst, rett og slett fordi det er transport av ferskvarer som utgjør størsteparten av "næringstrafikken". Men sjøtransport er et viktig supplement. For næringslivet ga tidligere tiders hurtigbåttilbud med båt fra Tromsø på morgenen i stedet for kveldsrute dagen før, en mulighet for næringslivet til å få servicefolk på dagen.

(Kilde: Planutkast for Fylkesplan for Troms 2014-2025)

Kartet viser hvilke veistrekninger som har størst trafikkbelastning i forhold til sjømattransport. Det illustrerer til fulle at RV 866 har en voldsom trailertrafikk med laks. Og mengden laks er forventet å øke.

Kompetanse: En avgjørende faktor for næringslivsutvikling er kompetanse. Firmaer som ikke følger med i tida, vil bli hengende etter i konkurransen om oppdrag. Det er særlig stort behov for fagarbeidere innen fiskerifag og automatikk, men også ingeniørkompetanse er etterspurt.

I de siste åra har en annen type kompetanse blitt aktuell: firma som ønsker å legge inn anbud som underleverandører i store prosjekt innen offshore, utbygging av infrastruktur og andre, må ha dokumentasjon på systemkompetanse for eksempel innen HMS, internkontroll, miljøsertifisering m fl. Uten å ha sertifikater og "fersk" kunnskap vil lokale næringsaktører ha problem med å komme i betraktning når store arbeidsoppdrag deles ut. Det går derfor ikke an å lene seg tilbake på gårdsdagens krav lenger - deg gjelder å henge med.

(Foto:

Et framtidig «Kystens kompetansesenter» er viktig for å sikre næringslivet kompetanse.

Planverk: Det kommunale planverket er styrende for næringslivets muligheter for ekspansjon eller etablering. De overordna planene er arealplan og kystsoneplan. Her ligger de store linjene. For tida arbeides det med begge disse planene. Kystsoneplanen er et viktig rammeverk for både tradisjonell fiskeri, oppdrettsnæring og reiseliv. Planen er nå i slutfasen og skal legges fram til politisk behandling i løpet av 2014. Arealplanen er i startfasen. Det er et omfattende arbeid som utføres av det interkommunale plankontoret, og planen vil ikke være fullført før slutten av 2015. Før den tid er det viktig at både næringsliv og folk flest er aktive i utforminga av planen. Her legges grunnlaget for samfunnsutvikling for Skjervøy i mange år framover.

I tillegg til de store planene er reguleringsplaner for spesifikke områder etterspurt. Dette tar gjerne lenger tid enn både næringsaktører og kommunale saksbehandlere ønsker. Prosessen fra igangsetting av reguleringsarbeid til godkjent plan er ofte lang, og det kreves plankompetanse utenfra.

For tida pågår det reguleringsarbeid i indre havn i Årviksand, i Langbakken-området og på Sandøra. En komplett reguleringsplan for hele Sandøra-området (ca 300daa) er helt avgjørende for næringsutvikling i Skjervøy, både fordi havneområdet i sentrum er for lite og fordi matproduksjon i indre havn setter sterke begrensninger for hvilken annen type aktivitet som kan foregå der.

(Foto: Marine Harvest)

Det pågår nå reguleringsarbeid i Langbakken- og Sandøra-området. Fotomontasjen gir inntrykk av størrelse på planlagt smoltanlegg.

Veiledning og hjelp i etableringsfasen: Skjervøy kommune har på grunn av svak økonomi bygd ned ressursen som næringsmedarbeider. Ordfører, rådmann og en næringskonsulent i 10% stilling har tatt seg av næringsarbeidet innenfor den kommunale drifta. I tillegg har Skjervøy kommune hatt en avtale med Halti næringshage, slik at etablerere har blitt henvist dit for å få veiledning i startfasen. Inntrykket er at Halti i svært liten grad har blitt brukt. Mange har heller henvendt seg til lokale regnskapsfirma eller bank for å få starthjelp. Dette kommer tydelig fram når etablerere søker det kommunale næringsutviklingsfondet om bedriftsstøtte. Mange av søknadene kunne fått et annet utfall om søkerne hadde brukt mer tid og utnytta veiledningsmulighetene, slik at forretningsideene var mer gjennomarbeidet, ikke minst gjelder dette unge og uerfarne nyetablerere.

Kommunale tjenester: Gode kommunale tjenester er svært viktige også for næringslivet. Skal nye bedrifter etableres eller eksisterende utvides, etterspørres også barnehageplasser, skoletilbud, kulturelle tilbud, tekniske tjenester og helsetjenester. Folk skal ikke bare arbeide – de skal også bo og leve. Kommunal tjenesteproduksjon er derfor også en sentral grunnpilar for næringslivet, og kommunen må være seg bevisst dette i sin profilering av kommunen. Mulige tilflyttere og bedriftsetablerere må få inntrykk av at Skjervøy kommune ønsker folk velkommen.

Tiltak:

Ansvar: kommune	Ansvar: næringsliv
Skjervøy kommune skal gjennom aktiv markedsføring framstå som en attraktiv kommune å bo og arbeide i.	Bedrifter må ikke "sove i timen", men hele tiden orientere seg i markedet for å kunne være konkurransedyktig og kompetent
Kommuneadministrasjonen bør styrkes med næringsmedarbeider, slik at blant anna etablerere får mer veiledning i startfasen..	Bedriftsledere må sørge for at bedriften er oppdatert i forhold til kompetansekrav. Næringslivet kan bruke Nord-Troms Studiesenter mer aktivt i forhold til å spille inn ønsker om bransjeretta kurs.
Både kommune og næringsliv må være flinke til å ta inn lærlinger. Det gir faglig oppdatering for bedriften, og det har betydning for rekruttering.	Det bør satses på regionale bransjekurs (sertifiseringer mm), slik at det er lettere for næringslivet å delta.
Nord-Troms videregående skole, skolested Skjervøy må støttes både av kommune og næringsliv, slik at behovet for framtidig arbeidskraft og kompetanse innen kommunale tjenester og næringsliv dekkes.	
Entreprenørskap skal være en fast del av grunnskole- og videregående opplæring. Kommune og næringsliv bør delta på arenaer som den årlige Arbeidslivsdagen (Universitet i Tromsø) og yrkes- og utdanningsmessa for å rekruttere kompetanse.	
Planarbeidet (både areal- og reguleringsplan) må prioriteres.	
Det må utøves politisk press for å framsnakke en "Skjervøypakke" på samferdsel - ei oppgradering av trafikk-løsninger fra Skjervøy til E6.	

Regionalt næringssamarbeid bør utvikles og formaliseres. Næringsmedarbeiderne i alle Nord-Troms-kommunene bør inngå i ei næringsgruppe tilknyttet Nord-Troms Regionråd.	
Kommune og næringsliv viderefører ideen bak «Skrotnisseprosjektet», slik at kommunen holdes ryddig og ren for søppel.	

(Foto: Jennifer Smith)

